

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte
judecători

GORDILĂ Nicolae
CATAN Liliana
GUZUN Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta și de avocatul Grozova Liudmila în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2018, în cauza penală privindu-l pe

CRAPACENCO Alexandru XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 11.12.2017 – 02.02.2018;

Instanța de apel: 21.02.2018 – 16.05.2018;

Instanța de recurs: 22.06.2018 – 18.07.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni, sediul central, din 02 februarie 2018, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Crapacenco Al. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 179 alin.(1) Cod penal la 1 an închisoare;
- art. 171 alin.(1) Cod penal la 2 ani închisoare;
- art. 187 alin. (2) lit. e) Cod penal la 3 ani și 4 luni închisoare, fără amendă, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumularea pedepselor aplicate inculpatului, definitiv acesta a fost condamnat la 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Cererea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 18980 lei din contul lui Crapacenco Al. în beneficiul statului, a fost respinsă, ca nefondată.

Acțiunile civile înaintate de XXXXX și Graur A. privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiunile comise de inculpat au fost admise parțial, cu încasarea de la Crapacenco Al. în beneficiul lui XXXXX a prejudiciului material în mărime de 107 lei și a celui moral în sumă de 10 000 de lei, în rest acțiunea civilă a

acesteia a fost respinsă, ca neîntemeiată, totodată s-a dispus încasarea de la Crapacenco Al. în beneficiul lui Graur A. a prejudiciului material în mărime de 2 190 de lei și celui moral în sumă de 3 000 de lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Baza factologică reținută de prima instanță: Crapacenco Al., la 07 octombrie 2017, aproximativ la ora 03:15, având scopul violării de domiciliu, fără acordul proprietarului, ilegal, a pătruns în casa care-i aparține lui Graur A., situată în s. Coșernița, r-nul Criuleni, unde aceasta locuiește permanent, în aceeași casă locuind temporar și XXXXX, iar la solicitarea ultimei de a părăsi locuința menționată, a refuzat.

Tot el, după pătrunderea în domiciliul lui Graur A. situat în s. Coșernița, r-nul Criuleni, intenționat, având scopul întreținerii unui raport sexual, a intrat în odaia unde dormea XXXXX și aplicând constrângerea fizică asupra ei, manifestată prin aplicarea a patru lovituri cu pumnul în regiunea feței, precum și constrângerea psihică manifestată prin amenințări, care au fost însoțite și de alte acțiuni și anume a strâns-o de gât cu mâinile pentru a-i înfrânge rezistența acesteia și pentru a face astfel posibil raportul sexual, a întreținut cu XXXXX un raport sexual contrar voinței acesteia.

Tot el, continuându-și acțiunile infracționale, având scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, în timp ce se afla în locuința lui Graur A. din s. Coșernița, r-nul Criuleni și după aplicarea violenței fizice și psihice în privința lui XXXXX, inclusiv și după întreținerea raportului sexual forțat cu aceasta, a pretins de la ultima bani și obiecte din aur, după care a deposedat-o de suma de 107 lei, cauzându-i astfel părții vătămate XXXXX, o daună materială de mărimea sumei indicate.

Având în vedere starea de fapt expusă supra, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, violarea de domiciliu, adică *pătrunderea ilegală în domiciliu unei persoane fără consimțământul acesteia*, art. 171 alin. (1) Cod penal, violul, adică *raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică asupra persoanei*, art. 187 alin. (2) lit. e) Cod penal, jaful adică *sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane săvârșită cu amenințarea aplicării unei violențe nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apeluri de către procuror și partea vătămată XXXXX

3.1. Procurorul a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului Crapacenco Al., pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(1) Cod penal, să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 an; pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(1) Cod penal, să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani; pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.187 alin. (2) lit. e) Cod penal, să i se aplice pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani. În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Crapacenco Al. să-i fie stabilită pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar

de tip semiînchis. Totodată, procurorul a pledat pentru încasarea de la Crapacenco Al. a cheltuielilor judiciare în mărime de 18 980 lei, pentru efectuarea expertizelor judiciare și pentru admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de părțile vătămate și civile.

În motivarea cererii, apelantul a evidențiat că instanța de fond a calificat corect acțiunile inculpatului, dar incorect i-a aplicat acestuia pedeapsa neluând în considerație criteriile de individualizare a pedepsei prevăzute de art.75 Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă prea blândă, care nu va contribui la atingerea scopului enunțat în art. 61 Cod penal. La fel, apelantul a menționat că, prima instanță a conchis eronat de a-i respinge cerința de încasare a cheltuielilor judiciare în mărime de 18 980 de lei pentru efectuarea expertizelor judiciare, or în acest sens, sunt incidente prevederile art.229 alin.(2) Cod de procedură penală și cheltuielile urmează a fi suportate anume de inculpat.

3.2. Partea vătămată și civilă XXXXX a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței în partea stabilirii pedepsei și soluționării acțiunii civile, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, inculpatului Crapacenco Al. să i se aplice o pedeapsă mai aspră sub formă de închisoare și să fie admise integral pretențiile de ordin pecuniar înaintate de Graur A. și XXXXX

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2018, apelurile declarate au fost admise, cu casarea parțială a sentinței, în partea stabilirii pedepsei și soluționării acțiunii civile, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Lui *Crapacenco Al.*, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de

- art. 179 alin. (1) Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 an;

- art. 171 alin. (1) Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani;

- art.187 alin. (2) lit. e) Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, fără amendă, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumularea parțială a pedepselor, lui *Crapacenco Al.* i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare, fără amendă, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, instanța de apel a admis parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată și civilă XXXXX împotriva lui Crapacenco Al. și s-a dispus încasarea de la Crapacenco Al. în beneficiul lui XXXXX a sumei de 991 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, celelalte pretenții pecuniare au fost respinse, ca nefondate.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței s-au menținut fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței. Sentința cuprinde elementele definiției condamnării prevăzute de art. 364/1 alin. (7) Cod de procedură penală. Concluzia primei instanțe privind calificarea infracțiunilor este corectă, prin determinarea și constatarea

juridică a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentelor de infracțiuni prevăzute de: art. 179 alin. (1), 171 alin. (1), 187 alin. (2) lit. e) Cod penal.

În ceea ce privește cererea de apel declarată de acuzatorul de stat, instanța a apreciat că este plauzibil argumentul apelantului că pedeapsa aplicată inculpatului Crapacenco Al. este prea blândă în raport cu acțiunile comise de acesta.

În acest sens, s-a menționat că, la data comiterii infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, sancțiunea normei incriminate prevedea pedeapsa cu amendă în mărime de până la 650 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 100 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, conform art.16 alin.(2) Cod penal, infracțiunea dată este una ușoară.

La data comiterii infracțiunii de art.171 alin.(1) Cod penal era prevăzută pedeapsa cu închisoare de la 3 la 5 ani. Astfel, conform art.16 alin.(3) Cod penal, infracțiunea dată este una mai puțin gravă.

La data comiterii infracțiunii de art.187 alin.(2) lit. e) Cod penal era prevăzută pedeapsa cu închisoare de la 5 la 7 ani cu (sau fără) amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale. Astfel, conform art.16 alin. (4) Cod penal, infracțiunea dată este gravă.

Circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost stabilite. La fel, nu au fost reținute nici temeiuri de liberare de răspundere penală a inculpatului în baza art.53 Cod penal.

Cauza a fost examinată în ordinea prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Conform materialelor dosarului, s-a reținut că, Crapacenco Al. a fost anterior judecat prin sentința Judecătorei Criuleni din 17.03.2014, în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, fiind condamnat la 2 ani închisoare cu stabilirea unui termen de probațiune de 2 ani, precum și prin sentința Judecătorei Criuleni din 30.12.2014, în baza art.186 alin.(2) lit. c) și d) Cod penal, cu aplicarea art.85 Cod penal, cu stabilirea pedepsei de 3 ani închisoare, antecedentele penale nefiind stinse. La 07.10.2017, Crapacenco Al. a comis infracțiunile fiind în stare de recidivă.

Având în vedere circumstanțele expuse supra, ținând cont de principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în art.61 alin.(2) din Codul penal, reieșind din caracterul infracțiunilor prevăzute de art.179 alin.(1), art.171 alin.(1) și art.187 alin.(2) lit. e) Cod penal, ținând cont de limitele pedepselor prevăzute de articolele respective și de noile limite de pedeapsă stabilite în concordanță cu art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, de faptul că, deși inculpatul și-a recunoscut vina și s-a căit de cele comise, totuși acesta a comis 3 infracțiuni prin concurs, împotriva a două femei, aflându-se în stare de recidivă, fiind anterior condamnat de 2 ori și întrucât la materialele cauzei nu există probe care ar atesta că, pedeapsa sub formă de închisoare nu ar duce la corectarea inculpatului, instanța de apel a conchis că, în privința inculpatului este rațională aplicarea unei pedepse privative de libertate, după cum urmează: pentru comiterea infracțiunii din art.179 alin.(1) Cod penal - un an de închisoare; pentru comiterea infracțiunii din art.171 alin.(1) Cod penal - 3 ani închisoare, iar pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) lit.

e) Cod penal - 4 ani închisoare, fără amendă, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Totodată, în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, lui Crapacenco Al. urmând a-i fi stabilită definitiv pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani, fără amendă, această pedeapsă fiind una de natură să restabilească echilibrul social perturbat prin comiterea infracțiunii și să asigure, totodată, realizarea scopului legii penale.

În partea ce ține de cerința acuzatorului de stat despre încasarea cheltuielilor judiciare în mărime de 18 980 de lei pentru efectuarea expertizelor judiciare, instanța de apel a relevat că, potrivit art.229 alin.(2) Cod de procedură penală instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, fapt care denotă caracterul permisiv al normei respective. Suportarea cheltuielilor respective de către stat constituie o obligație pozitivă a acestuia, în sensul prevederilor CEDO.

În cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală, plățile necesare pentru efectuarea acesteia vor fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat, iar în speță, expertiza de constatare a faptului consumului de alcool a fost ordonată de către organul de urmărire penală, aceasta fiind o acțiune procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

Cu privire la acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Graur A. privitor la încasarea de la Crapacenco Al. a prejudiciului material în sumă de 4800 lei și a prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, instanța de apel a specificat că, partea în vederea susținerii pretențiilor sale pecuniare a prezentat un bon de plată ce atestă procurarea la 16.10.2017 a unui bilet de avion în sumă de 2 190 de lei, care este și unica dovadă a cheltuielilor lui Graur A., iar celelalte acte de călătorie anexate nu sunt relevante cauzei, emise pentru numele Romani Filiberto și nefiind traduse.

Astfel, prima instanță a conchis corect de a încasa de la Crapacenco Al. în beneficiul părții vătămate Graur A. prejudiciul material în mărime de 2 190 de lei, cu respingerea în rest a pretențiilor materiale ale acesteia. Referitor la prejudiciul moral, prima instanță a conchis corect că, prejudiciul moral oferit lui Graur A. în urma infracțiunii comise este echitabil, în limita sumei de 3 000 de lei.

Cu privire la apelul declarat de către partea vătămată și civilă XXXXX, Colegiul a considerat că, prejudiciul material și moral cuvenit acesteia a fost greșit calculat de către prima instanță.

În acest sens, s-a reținut că partea vătămată XXXXX a înaintat acțiune civilă prin care a solicitat încasarea sumei de 4 800 lei, cu titlu de prejudiciu material, și a sumei de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral. XXXXX în acțiunea civilă a indicat că a suportat cheltuieli pentru transport în mărime de 2 000 de lei, pentru procurarea medicamentelor - 1 000 de lei, pentru o tomografie - 1 000 de lei și pentru consultația psihologului - 800 de lei. Totodată, la dosar au fost anexate tichete de călătorie cu transportul și bonuri de plată pentru medicamente cu valoarea totală de 884 de lei (*f.d.160 - 161*), care urmează a fi admise, ca fiind reale, urmând a fi adăugate și prejudiciul material cauzat nemijlocit lui XXXXX prin infracțiune - în mărime de 107 lei, iar în total - suma de 991 de lei.

Totodată, cu referire la alegațiile părții apărării invocate în ședința instanței de apel precum că, instanța urmează să nu se pronunțe referitor la acțiunea civilă a părții vătămate XXXXX, din motiv că, aceasta intenționează să se adreseze cu acțiune împotriva lui Crapacenco Al. în ordine civilă, Colegiul nu poate admite o asemenea cerință or partea apărării urma să renunțe în scris la acțiunea civilă până la începerea cercetării judecătorești, fapt care nu s-a întâmplat.

În ceea ce privește prejudiciul moral suportat, s-a menționat că în acest sens nu există nici un dubiu referitor la faptul că, partea vătămată a avut de suportat suferințe morale grave în urma acțiunilor ilegale ale lui Crapacenco Al., suferințe manifestate prin dureri de ordin fizic și psihic, fiindu-i lezată demnitatea, motiv pentru care instanța de apel decide de a încasa de la Crapacenco Al. în beneficiul lui XXXXX suma de 991 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, considerând că, aceasta este o sumă care compensează consecințele negative ale prejudiciului suportat de aceasta.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul și avocata Grozova L. în numele inculpatului, o contestă cu recursuri ordinare.

6.1. Procurorul solicită casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în partea încasării cheltuielilor judiciare de la inculpat în sumă totală de 18980 lei.

În motivarea recursului, se menționează că decizia instanței de apel este pasibilă casării, deoarece nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Recurentul indică că cheltuielile judiciare în cuantum de 18980 lei au fost suportate de stat pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal și urmează a fi încasate de la inculpat. Soluția instanței de apel, prin care s-a dispus neîncasarea cheltuielilor de judecată, contravine normelor procesual-penale în vigoare, în particular avându-se în vedere art. 227 alin. (1) – (3) și art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală.

Astfel, potrivit prevederilor art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală *„Cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.”*

Potrivit alin. (3) a aceleiași norme *„Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate”*. Aliniatul (3) a normei indicate este o normă generală și **nu obligă statul să suporte** cheltuielile ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces. Totodată, legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat.

Subsidiar celor invocate supra, acuzarea remarcă că efectuarea cheltuielilor de judecată într-o cauză penală este provocată de săvârșirea infracțiunii, care evident impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind fapta sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Obligația inculpatului condamnat de a suporta cheltuielile judiciare este principială de vreme ce săvârșirea infracțiunii atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, inclusiv pentru a i se aplica infracătorului pedeapsa de a suporta cheltuielile judiciare îi revine acestuia în principal.

Mai mult, prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 (publicată în Monitorul Oficial nr.40-47/108 din 09.02.2018), alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală a fost abrogat - prin ce se atestă intenția legiuitorului, de a pune cheltuielile judiciare în sarcina inculpatului.

Potrivit prevederilor alin. (1) art. 3 CPP în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale, sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

De asemenea, alin. (1) art. 1398 Cod civil, prevede obligarea reparării prejudiciului patrimonial cauzat prin acțiuni sau omisiuni, de cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial.

Generalizând experiența statelor europene la acest capitol (Germania, Estonia, Letonia, România), unde lucrurile stau altfel, practicile în domeniu la toate etapele unui proces penal, pun sarcina achitărilor pe seama persoanei care a săvârșit infracțiunea și nu pe umerii contribuabililor onești. Astfel, experiența europeană presupune virarea sumelor necesare pentru avansarea cheltuielilor judiciare către bugetul organelor de drept pentru ca, în cele din urmă, acestea să fie achitate de persoana recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii.

În drept, recurentul își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6.2. Avocata Grozova L. acționând în numele inculpatului, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea în vigoare a sentinței.

În cererea de recurs, partea evidențiază că decizia Curții de Apel Chișinău este ilegală în ce privește admiterea cererii de apel depusă de partea vătămată și civilă XXXXX și Graur A., or cererea de apel a fost depusă peste termen, și este prea aspră în partea admiterii cererii de apel depuse de procuror.

Pedeapsa aplicată de către instanța de apel, este una prea aspră, or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră, generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, ceea ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

În condițiile în care inculpatul a recunoscut integral vina, s-a căit sincer de cele comise și regretă cele întâmplate, infracțiunile comise fac parte din categoria celor ușoare, mai puțin grave și una gravă, judecarea cauzei s-a desfășurat în procedură simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, nu au fost constatate circumstanțe agravante, fiind constatate circumstanțe atenuante, respectiv reeducarea și corijarea sa este posibilă fără a-i fi stabilită o pedeapsă atât de aspră.

Se atestă că prima instanță a pronunțat o sentință legală și întemeiată, ținând cont de toate circumstanțele enunțate supra.

În drept, recurenta își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în baza materialelor din dosar și raportat la criticele recurenților, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestora, pentru următoarele motive.

În drept, soluția de inadmisibilitate a recursurilor se întemeiază, pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că cererea este vădit neîntemeiată.

7.1. Analizând criticele expuse de procuror, se constată că acesta contestă decizia instanței de apel preponderent din considerentul că, în opinia lui, instanța eronat nu a încasat cheltuielile judiciare de la Crapacenco Al. în cuantum de 18980 lei suportate de stat pentru efectuarea expertizelor judiciare.

Verificând actele cauzei, raportat la alegațiile procurorului, instanța de recurs consemnează că cele avansate de recurent nu și-au găsit confirmarea, iar soluția adoptată pe marginea acestei spețe de către instanța de apel, de altfel și de prima instanță în partea neîncasării cheltuielilor judiciare, este legală, întemeiată și urmează a fi menținută integral.

Prin urmare, Colegiul penal găsește vădit nefondată revendicarea procurorului în partea ce ține de pretinsa încălcare admisă de instanța de apel, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, privitor la neîncasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului pentru efectuarea expertizelor judiciare, dat fiind că, în dispoziția art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, este stipulat expres că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul.

În situația când efectuarea expertizei a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea acesteia urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat, nu din contul inculpatului, după cum pretinde recurentul.

O atare prevedere legală expresă se conține în dispoziția art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, unde este stipulat că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art.142 alin.(2) din Codul de procedură penală. Excepția despre care ne relevă legiuitorul cuprinsă în art. 142 Cod de procedură penală, nu este incidentă cauzei date.

Din actele cauzei, se constată că, de către Centrul de Medicină Legală de pe lângă Ministerul Sănătății al Republicii Moldova au fost întocmite trei rapoarte de expertiză judiciară nr. 445 din 11 noiembrie 2017, nr. 444 din 15 noiembrie 2017 și nr. 369 din 14 noiembrie 2017. Toate expertizele au fost dispuse în vederea acumulării probatoriului pentru a-l incrimina pe inculpat.

Rapoartele de expertiză judiciară nominalizate supra au fost efectuate în temeiul ordonanțelor din 07 octombrie 2017 și respectiv din 09 octombrie 2017, emise de către OUP al SUP a IP Criuleni, inspector Soltan M. pe cauza penală nr. 2017210659. (f.d. 46, 47, 53, vol. I)

Prin urmare, corect instanțele de fond au statuat că, plata pentru efectuarea acestor acțiuni procesuale, în sumă totală de 18980 lei, urmează a fi încasată din contul bugetului de stat, dar nu a inculpatului, întrucât o acoperire legală în acest sens nu există la moment.

Prin alte cuvinte, atât normele procesual-penale relevante cauzei, cuprinse în art. 227 – 229, precum și cele din Legea specială nr. 68/2016 amintită supra, stabilesc că responsabilul pentru achitarea plăților încasate de la stat în folosul organelor îndrituite cu efectuarea expertizelor judiciare, sunt ordonatorii unor atare acțiuni procesuale.

Din ansamblul considerentelor care preced, rezultă că cheltuielile judiciare suportate pentru instrumentarea acestei cauze urmează a fi acoperite din bugetul de stat, acestea neputând face obiectul unei rambursări din partea inculpatului, în cazul în care ultimul nu le-a ordonat.

Mai mult, Colegiul explică procurorului că este greșită și nefondată alegația acestuia precum că, prin modificările efectuate prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 (*publicată în Monitorul Oficial nr.40-47/108 din 09.02.2018*), legislatorul și-a exprimat intenția de a pune în sarcina inculpatului recuperarea cheltuielilor judiciare, or prin abrogarea alin. (2) din art. 143 Cod de procedură penală și lăsarea în vigoare a celorlalte dispoziții din art. 227 – 229 Cod de procedură penală, precum și a celor din art. 75 din Legea nr. 68/2016, se subliniază *in concreto* că, compensarea cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor se face din contul celor care ordonează această acțiune procesuală, interpretarea extensivă în defavoare a legii procesual-penale este interzisă.

De asemenea, Colegiul penal consideră că, nu sunt incidente prezentei cauze afirmațiile recurentului despre prevederile din alin. (1) al art. 1398 Cod civil, unde se stipulează că, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție, este obligat la repararea prejudiciului patrimonial cauzat prin acțiunile sau omisiunile sale, acest institut se referă la soluționarea acțiunii civile și nu la încasarea cheltuielilor judiciare.

Vizavi de cele evidențiate de procuror privind experiența statelor europene, la capitolul recuperării cheltuielilor suportate pentru instrumentarea unei cauze penale, din contul inculpatului, în sarcina căruia a fost reținută culpa procesuală s-au materială (Germania, Estonia, Letonia, România), Colegiul notează că, statele nominalizate prevăd expres în legislație o atare modalitate de recuperare, iar în legislația autohtonă aceasta nu se regăsește.

Având în vedere acestea, instanța de recurs conchide că, în prezenta cauză nu se constată admiterea erorilor de drept semnalate de procuror și prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar la judecarea acestei cauze în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescise de art. 227-229, 414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, neexistând vreun temei pentru admiterea recursului în sensul declarat.

7.2. Cu privire la cele consemnate în cererea de recurs a avocatei Grozova L., Colegiul apreciază că recursul acesteia mai degrabă poate fi considerat drept un „*apel deghizat*”, decât un „*efort conștiincios de a corecta o eroare judiciară*”, care se bazează în mod esențial pe argumente deja examinate și analizate corespunzător în cadrul procedurii precedente, iar în prezent nu există „*circumstanțe cu caracter substanțial și convingător*”, care să justifice ingerința instanței de recurs în hotărârea definitivă și executorie a instanței de apel.

Totodată, instanța de recurs reiterează că, la avansarea unei cereri de recurs partea este obligată să se expună prin argumente temeinice, asupra esenței erorii de drept pretinsă că a fost admisă la etapa precedentă de judecare a cauzei și modalității de remediere a acesteia. În mod special, textul recursului trebuie să conțină argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute expres de art. 427 Cod de procedură penală (unul sau mai multe din acestea) și cu invocarea problemei de drept ce persistă în cauza deferită judecării. Simplul dezacord al părții cu modalitatea de individualizarea a pedepsei sau cu cea de soluționare a acțiunii civile, nu poate în sine duce la casarea unei hotărâri judecătorești, după cum pretinde în acest caz avocata Grozova L.

Prin urmare, se relevă că instanța de apel corect a consemnat că scopul pedepsei penale exclamat în art. 61 Cod penal de legislator, se materializează în măsura de constrângere statală și mijlocul de corectare și reeducare aplicat în privința condamnaților, care urmărește restabilirea echității sociale, corectarea infractorilor, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestora, cât și a altor persoane. Ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Instanța de apel, ținând seama de rigurile legii în acest sens, justificat a intervenit în sentință, în partea stabilirii pedepsei și i-a aplicat inculpatului o pedeapsă echitabilă și proporțională faptelor comise, având în vedere: „... *principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în art.61 alin.(2) din Codul penal, reieșind din caracterul infracțiunilor prevăzute de art.179 alin.(1), art.171 alin.(1) și art.187 alin.(2) lit. e) Cod penal, ținând cont de limitele pedepselor prevăzute de articolele respective și de noile limite de pedeapsă stabilite în concordanță cu art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, de faptul că, deși inculpatul și-a recunoscut vina și s-a căit de cele comise, totuși acesta a comis 3 infracțiuni prin concurs, împotriva a două femei, aflându-se în stare de recidivă, fiind anterior condamnat de 2 ori și întrucât la materialele cauzei nu există probe care ar atesta că, pedeapsa sub formă de închisoare nu ar duce la corectarea inculpatului, Colegiul penal consideră că, în privința inculpatului este rațională aplicarea unei pedepse privative de libertate, după cum urmează: pentru comiterea infracțiunii din art.179 alin.(1) Cod penal - un an de închisoare; pentru comiterea infracțiunii din art.171 alin.(1) Cod penal - 3 ani închisoare, iar pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) lit. e) Cod penal - 4 ani închisoare, fără amendă, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Totodată, în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, lui Crapacenco Al. urmând a-i fi stabilită definitiv pedeapsa sub formă de închisoare pe*

un termen de 7 ani, fără amendă, această pedeapsă fiind una de natură să restabilească echilibrul social perturbat prin comiterea infracțiunii și să asigure, totodată, realizarea scopului legii penale.”

Trasarea concluziei precitate, în opinia Colegiului penal, a avut la bază argumente temeinice și relevante, care cad sub incidența nemijlocită a circumstanțelor de fapt a cauzei și se mențin în vigoare pînă în prezent. La caz, nu se constată vreun temei pentru redozarea pedepsei în privința inculpatului, iar sancțiunea închisorii, astfel cum a fost stabilită de către instanța de apel răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și de prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea acestuia și a altor persoane. De asemenea, intervenția în această soluție este lipsită de temei juridic, întrucât cuantumul pedepsei definitive de 7 ani închisoare, este în limitele prevăzute de lege.

Cu privire la criticile apărătorului precum că instanța de apel ar fi admis apelul părții vătămate XXXXX cu încălcarea termenului de depunere, Colegiul relevă că termenul legal de contestare a sentinței este stipulat în art. 402 Cod de procedură penală și acesta este de 15 zile. Mai exact, conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală termenul de apel este de 15 zile de la data *pronunțării sentinței integrale*, dacă legea nu dispune altfel. La fel și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza *Sutter vs. Elveția*, a statuat că, de la data pronunțării hotărârii integrale începe a curge termenul de exercitare a căii de atac. Indiferent de prezentarea sau neprezentarea părților la data pronunțării sentinței, termenul de atac a hotărârii va curge începând cu ziua următoare pronunțării. Regula enunțată se fundamentează pe analiza coroborată a prevederilor conținute în art. 402, 340 și 230 din Codul de procedură penală.

În cauza deferită judecății se constată că sentința a fost pronunțată integral la data de 02 februarie 2018, partea vătămată XXXXX a fost prezentă la pronunțarea acesteia, după care aceasta a declarat apel la 17 februarie 2018, ceea ce se certifică prin ștampila umedă aplicată de Poșta Moldovei pe plic. (f.d. 206, vol. I) Potrivit art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește, dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfîrșitul primei zile lucrătoare care urmează. În atare circumstanțe, este lipsită de temei critica avocatei despre tardivitatea cererii de apel a părții vătămate XXXXX

Pe cale de consecință, instanța de recurs reiterează că motivarea pe care instanța de apel a formulat-o o acceptă și pentru a evita repetări inutile o însușește, fapt ce vine în corespundere și cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37) a hotărârii în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010* a indicat că art. 6 §1 din Convenție deși obligă instanțele să-și motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument în parte, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale, fapt ce determină inutilitatea expunerii lor repetate în prezenta decizie.

Prin urmare, constatând că motivele invocate de recurentă, așa cum au fost formulate, nu se circumscriu cazului de casare prevăzut de dispoziția art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și că instanța de apel a făcut o corectă aplicare a legii materiale și procesuale, criticile avansate de aceasta devin nefondate.

Având în vedere considerentele arătate în partea descriptivă a prezentei decizii și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele din recursurile ordinare declarate, sunt vădit neîntemeiate.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, și de avocatul Grozova Liudmila în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2018, în cauza penală privindu-l pe Crapacenco Alexandru XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 august 2018.

Președinte

GORDILĂ Nicolae

Judecător

CATAN Liliana

Judecător

GUZUN Ion